

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРИЧНІ, ТЕОРЕТИЧНІ, ТЕХНІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕРНЕТ-ЖУРНАЛІСТИКИ

Олександр Глазунов

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності «Журналістика» Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара*

ШТУНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ТЕОРЕТИЧНОМУ ОСМИСЛЕННІ ІНТЕРНЕТ-ЖУРНАЛІСТИКИ

Проаналізовано теоретичні підходи до визначення інформаційно-комунікаційних технологій і штучного інтелекту в контексті інтернет-журналістики. Запропоновано інтерпретацію їх співвідношення як взаємодії технологічної інфраструктури та активного елемента обробки й структурування інформації.

Ключові слова: штучний інтелект, інформаційно-комунікаційні технології, інтернет-журналістика, цифрові медіа, комунікаційні процеси.

Сучасні дослідження інтернет-журналістики дедалі частіше зосереджуються на переосмисленні її технологічних основ та теоретичних моделей функціонування. У цьому вимірі особливої уваги потребує співвідношення інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і штучного інтелекту (ШІ) як ключових компонентів новітнього цифрового медіасередовища.

Для уточнення цієї проблематики у першу чергу доцільно звернутися до визначень інформаційно-комунікаційних технологій. Зокрема, у дослідженні П. Кірвана та співавторів ІКТ визначаються як інфраструктура та компоненти, що забезпечують сучасні обчислення, включаючи апаратне забезпечення, програмні системи та мережеві ресурси, які дозволяють обробляти та передавати інформацію [8]. У цьому контексті акцент зроблено передусім на технологічній та інфраструктурній складовій ІКТ.

Таке трактування відображає технічний аспект розвитку інтернет-журналістики, пов'язаний із еволюцією цифрових платформ і мережевих інфраструктур. Натомість у документах Міжнародного союзу електрозв'язку, спеціалізованої установи при ООН, інформаційно-комунікаційні технології трактуються ширше – як сукупність технологій, що забезпечують електронну комунікацію та обробку інформації, включаючи телекомунікаційні мережі, інтернет і цифрові сервіси [9]. Саме

в цьому підході комунікаційний вимір ІКТ чітко артикулюється як їх ключова характеристика.

У теоретичному вимірі це дозволяє розглядати ІКТ не лише як технічну інфраструктуру, а як основу комунікаційних процесів, що визначають логіку функціонування інтернет-журналістики. Таким чином, ІКТ постають як багатовимірне явище, що поєднує інфраструктурний, інформаційний і комунікаційний аспекти. У контексті інтернет-медіа це означає, що ІКТ забезпечують як технічні умови функціонування медіа, так і самі процеси комунікації.

Багатовекторними є і підходи до визначення штучного інтелекту, що зумовлює необхідність звернення до його наукових трактувань. З технічної точки зору, Л. Ямпольський, Б. Ткач та О. Лісовиченко визначають ШІ як сукупність автоматичних методів і засобів цілеспрямованої обробки інформації (знань), що функціонують на основі навчання та адаптації в процесі розв'язання інтелектуальних задач [3]. У цьому визначенні акцент зроблено на алгоритмічній природі ШІ та його здатності до обробки інформації без прямого людського втручання. У технічному аспекті це означає перехід від простого передавання інформації, яке є однією з функцій ІКТ, до алгоритмічного аналізу відповідних даних та їхньої обробки.

Водночас у медіадослідницькому вимірі О. Ситник розглядає ШІ як автоматизований процес обробки, аналізу, управління та генерування даних, спрямований на оптимізацію виробничих, комунікаційних і комунікативних процесів взаємодії з аудиторією [1, с. 256]. На відміну від технічного підходу, тут акцент зміщується на функціонування ШІ в системі медіакомунікацій, складовою яких є у тому числі й інтернет-журналістика, а також на роль штучного інтелекту у взаємодії з аудиторією. У свою чергу А. Хоменко та Ю. Скиба зазначають, що ШІ в медіа застосовується на різних етапах – від збору інформації, перевірки фактів і конверсії аудіо в текст до генерації текстів, зображень і відео, візуалізації даних, створення мультимедійного продукту, прогнозування реакції аудиторії, поширення контенту, оцінки медіабренду та комерційної підтримки користувачів [2, с. 68].

Таким чином, у теорії інтернет-журналістики ШІ постає як повноцінний інструмент трансформації комунікаційних практик. У межах такого підходу, як зазначає Д. Станеску, ШІ фактично виходить за межі статусу технологічного інструменту, концептуалізуючись як комунікаційний актор, який активно задіяний у генерації, структуруванні та циркуляції повідомлень і впливає на відносини між виробниками контенту й аудиторією в сучасному медіасередовищі [10].

Це підводить до ключового теоретичного питання: яким же чином ШІ та ІКТ співвідносяться у структурі сучасних цифрових медіасистем. Так, у визначенні ІКТ, яке надає П. Кірван в тому ж дослідженні, штучний

інтелект прямо згадується серед складових ІКТ. Це свідчить про розширення змісту поняття інформаційно-комунікаційних технологій [8]. А у підходах окремих міжнародних організацій, зокрема UNESCO, ШІ розглядається як технологія, що пов'язана з інформаційно-комунікаційною сферою, але не ототожнюється з нею [4].

У свою чергу в працях Л. Флоріді цифрові інформаційно-комунікаційні технології розглядаються як такі, що здійснюють «re-ontologization» інформаційного середовища, тобто змінюють саму природу цифрової реальності та способи існування інформаційних систем [6; 7]. У цьому онтологічно трансформованому середовищі штучний інтелект концептуалізується як форма штучної агентності, що функціонує всередині інфосфери та бере участь у формуванні інформаційних процесів [5].

Отже, в межах теоретичного осмислення інтернет-журналістики взаємодія ШІ та ІКТ може бути інтерпретована як взаємодія інфраструктури та агентності: ІКТ формують технічну основу цифрових медіа, тоді як ШІ трансформує способи функціонування цієї системи. У цьому підході йдеться не лише про вдосконалення окремих технологічних процесів, а про зміну самих умов існування інформаційного середовища, в якому створюється і циркулює контент.

Вважаємо, що у такій моделі ШІ постає не як пасивний інструмент, а як активний елемент, здатний впливати на структурування інформації, характер її поширення та логіку взаємодії з аудиторією. Це дозволяє розглядати сучасні інтернет-медіа як систему, де технологічна база і процеси обробки даних функціонують у тісній взаємодії, формуючи нові принципи організації комунікаційних потоків.

Список використаних джерел

1. Ситник О.В. Проблематика впровадження штучного інтелекту в сучасних ЗМІ та медіатехнологіях. Український інформаційний простір. 2023. № 12. С. 252–265. DOI: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.2\(12\).2023.291187](https://doi.org/10.31866/2616-7948.2(12).2023.291187) (дата звернення 05.04.2026)
2. Хоменко А., Скиба Ю. Використання інструментів штучного інтелекту у процесі підготовки бакалаврів журналістики. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. №99. С. 67-72. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.99.14> (дата звернення 07.04.2026)
3. Ямпольський Л. Системи штучного інтелекту в плануванні, моделюванні та управлінні: підруч. для студ. вищ. навч. закл./Л. С. Ямпольський, Б. П. Ткач, О. І. Лісовиченко. ДП «Вид. дім «Персонал». 2011. 544 с.

4. Artificial Intelligence: Technology. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/en/query-list/a/artificial-intelligence-technology> (дата звернення 15.04.2026)
5. Floridi L. Artificial Intelligence, Agency, and Responsibility. Philosophy & Technology. 2016. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s13347-016-0228-5> (дата звернення 12.04.2026)
6. Floridi L. The Fourth Revolution: How the Infosphere is Reshaping Human Reality. Oxford University Press, 2014. URL: <https://global.oup.com/academic/product/the-fourth-revolution-9780199606726> (дата звернення 09.04.2026)
7. Floridi L. Information Ethics: Its Nature and Scope. Philosophy & Technology. 2008. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s13347-010-0005-2> (дата звернення 06.04.2026)
8. Kirvan P., Awati R., Pratt M.K. What is ICT (information and communications technology)? Informa TechTarget. 2025. URL: <https://www.techtarget.com/searchcio/definition/ICT-information-andcommunications-technology-or-technologie> (дата звернення 10.04.2026)
9. Measuring the Information Society Report. International Telecommunication Union. URL: <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/misr.aspx> (дата звернення 15.04.2026)
10. Stanescu D. Artificial Intelligence and the Transformation of the Media System. MDPI. 2026. URL: <https://www.mdpi.com/2673-8392/6/2/45> (дата звернення 03.04.2026)

Науковий керівник: Мироненко В.В., кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Валерій Желевський

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ТЕНДЕНЦІЯ ДО ЛІНГВІСТИЧНОГО МІНІМАЛІЗМУ В МОВІ СУЧАСНИХ МЕДІА

У статті розглянуто тенденцію до спрощення мовних структур у сучасних медіа як адаптивну стратегію комунікації в умовах цифрового перенасичення та дефіциту уваги аудиторії. Показано, що мовний мінімалізм сприяє швидкому сприйняттю інформації, але водночас несе ризики втрати навичок глибокого читання та підвищує вразливість суспільства до маніпулятивних впливів.